

EL COL·LECCIONISME DE TEMÀTICA TERRASSENCA (149) TÈXTIL (55). ELS SALA. Branca de PASQUAL SALA (1)

Pasqual Sala i Sallés és un personatge important de la indústria llanera terrassenca del darrer terç del segle XIX, encara que el seu nom és avui dia més recordat per la magnificència dels edificis que va fer construir i que encara perduren, pels rumors d'animadversió amb l'alta societat terrassenca i pel seu tràgic final que no pas per la faceta de fabricant que ha quedat eclipsada per la del seu germà Antoni i el fill d'aquest, el popular Alfons Sala.

Pasqual Sala i Sallés

Els Sala Sallés eren oriünds del llogarret de Sala de Sant Pons, terme municipal de Sallent, a la comarca del Bages. Pasqual Sala, fill de Valentí Sala Oliveras i Margarida Sallés hi neix el 22 de març de 1850. Antoni Sala, un germà de Pasqual Sala nou anys més gran que ell, es va traslladar de jovenet a Terrassa per treballar per a la **Vídua d'Andreu Argemí**, una modesta indústria de teixits de llana propietat de Paula Comellas i Sabater, la qual n'havia encomanat la direcció a un parent seu, l'escolapi Ildefons Corsellas i Sampere. El 1860 Antoni Sala es va casar amb Carme Argemí i Comellas, una de les

filles de la propietària. Pasqual Sala va entrar també a treballar a la fàbrica Argemí. Ben aviat el reverend Corsellas va deixar la direcció de l'empresa i la vídua Argemí va donar entrada com a socis del negoci al seu gendre, Antoni Sala, i al director de la fàbrica Gaietà Alegre i Trias. Aleshores el nom de l'empresa es va canviar pel de **Sala, Alegre i Cia**. El 1871 la vídua Argemí es va retirar totalment del negoci i en va cedir la seva part a Pasqual Sala, que es casaria o s'havia casat ja (no hem trobat la data del casament) amb una altra filla seva, la Dolors Argemí i Comellas. Aquest canvi no va fer alterar el nom social d'Alegre, Sala i Cia. El matrimoni de Pasqual Sala va durar molt poc temps. El 30 de març de l'any següent i amb només trenta anys, la seva mullar va morir de part

En els anys següents, Alegre, Sala i Cia. va experimentar un creixement espectacular. De ser una modesta fàbrica de sis telers manuals va passar

en una vintena d'anys a ser una de les indústries més importants de Terrassa, amb cinc assortiments, 3.000 pues de filar, 64 telers (dels quals 14 eren mecànics i 19, jacquards) i una secció d'acabats. El fulgurant ascens va portar també que els socis es separessin. El 1886 Alegre va marxar de la societat, va crear la seva pròpia fàbrica i va esdevenir, en els anys següents, un dels personatges més importants de la vida econòmica i social de la Terrassa de l'època.

D'altra banda, els germans Antoni i Pasqual Sala van seguir en el negoci de fabricació i venda de draperia amb la raó social **Sala Germans** fins al 1889, en què va morir l'Antoni. Aleshores Pasqual Sala va continuar l'empresa amb Alfons Sala i Argemí, fill i successor del seu difunt germà Antoni. La nova raó social que es va adoptar va ser **Sala i Nebot**. Alfons Sala, com és prou sabut, es convertiria molt aviat i per un període llarg (pràcticament fins a la postguerra civil) en la persona més influent de la ciutat. Va aconseguir aglutinar i liderar les classes dirigents de la ciutat i representar els seus interessos a les Corts de Madrid com a diputat pel districte ininterrompudament de 1893 a 1923, exceptuant-ne el període de Solidaritat Catalana (1904-1907) en què no es va presentar com a candidat. De Sala i Nebot va emergir el que esdevindria un nou personatge, tant de l'empresa com de la ciutat, el director tècnic Benet Badrinas i Poll, que el 1890 es casaria amb una filla del difunt Antoni Sala, cosa que el va convertir en cunyat d'Alfons Sala i nebot polític de Pasqual Sala. El setembre de 1891 Sala i Nebot va atorgar poders per signar al reverend Josep Sala, germà de Pasqual Sala, però, davant la impossibilitat del clergue per residir a Terrassa, li van ser revocats el febrer de 1893. Ja fos perquè el matrimoni de Benet Badrinas alterés l'equilibri social, perquè Pasqual Sala no s'avingués amb els seus nebots o perquè fossin certs els rumors que a la família i a l'entorn social de Pasqual Sala no els va agradar i no van perdonar-li que s'hagués tornat a casar amb Bonaventura Alsina i Castanyer, cosidora de la fàbrica, el cert és que Pasqual Sala va separar-se de Sala i Nebot. La sortida es formalitzà el 14 de març de 1894. Pasqual Sala va crear llavors tot sol una nova indústria de fabricació i venda de teixits de llana gairebé tan important com la dels seus nebots, que per la seva banda van seguir fabricant sota la raó social de Sala Germans, recuperant el nom que ja havien utilitzat els germans Antoni i Pasqual Sala. (*Continuarà*)